

— 530 éve, 1443-ban Kolozsvárt született HUNYADI Mátyás (Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet kisebbik fia), 1458-tól Magyarország királya, a reneszánsz és a humanista kultúra nagy pártfogója. (Mh. 1490. április 6. Bécs) — M 70. 2. 63.; 71. 1. 63. F. 15. Szabács 1476; 71. 8. 60—61. Sz. 13. Levele Julius Pomponius Laetushoz.

Február 24.

— 125 éve, 1848: A második Francia Köztársaság kikiáltása.

Február 25.

— 45 éve, 1928-ban Lőrincfalván (Maros) született BENKŐ Samu történéskutató, művelődéstörténeti író, publicista, a hazai művelődéstörténet, főleg az erdélyi magyar értelmiség kialakulásának jeles kutatója. Munkáiból: Kemény Zsigmond *Naplója*, 1966; Bölöni Farkas Sándor: *Utazás Észak-Amerikában*, 1966; *Bolyai János vallomásai*, 1968, 1972; *Sorsformáló értelem*. Művelődéstörténeti dolgozatok, 1971; *Murok-ország*. Művelődéstörténeti barangolás szülőföldem, 1972.

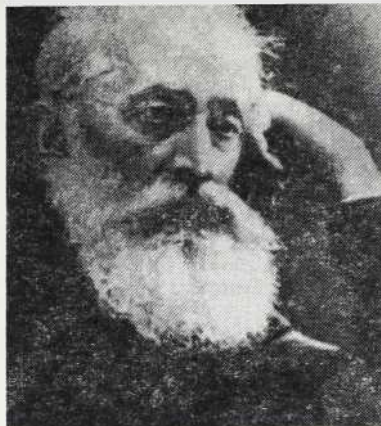
— 100 éve, 1873-ban Nápolyban született Enrico CARUSO, minden idők egyik legnagyobb tenorénekese. Miután 1902-ben a Monte Carlo-i operaházban a *Bohémélet* c. operában átütő sikert aratott, szárnyaira kapta a világhír. A nagy operaszínpadokon főleg Verdi és Puccini operák hősszerpeit énekelte. (Mh. 1921. aug. 2. Nápoly) — (BA)

— 110 éve, 1863-ban született KAPOSI József irodalomtörténész, műfordító. (Mh. 1922. nov. 7. Bp.) — M 72. 9. 59.

Február 26.

— 100 éve, 1873-ban Kolozsvárt született SIGMOND Elek vegyészmérnök, agrogeológus, a talajtan nemzetközileg elismert művelője. (Mh. 1939. szept. 30. Bp.)

— 135 éve, 1838-ban Cristinești községben (Hotin, Moldovai SzSZK) született Bogdan Petriceicu HASDEU, a múlt század román művelődésének

egyik kiemelkedő személyisége, sokoldalú, érdemes alkotója: költő, elbeszélő, drámaíró, szerkesztő, történetkutató és nyelvész, egyetemi tanár. Harkovi egyetemi tanulmányai, majd katonai szolgálata idején részt vett a forradalmi társaságok mozgalmában, s rövid bírói pályafutás után — szabadulni akart a cári hatóságok ellenőrzésétől — Iași városában telepedett meg, 1858-ban *Romania* címmel adta ki unionista szellemű folyóiratát, s ettől kezdve több lapot és folyóiratot alapított, szerkesztett, jelentős publicisztikai munkásságot fejtett ki a politikai és társadalmi haladás, a demokratikus szabadságjogok védelmében, elősegítette a népi szellem térhódítását, a nemzeti hagyományok iránti érdeklődést, tovább folytatva Bălcescu harcát. Nyelvészeti munkái: *Etymologicum Magnum Romaniae* — a román nyelv nagyszótárának első három köteté; *Cuvente din bătrâni* I—III, 1878—1881; történeti munkája: *Istoria critică a românilor*, 1872. Irodalmi alkotásai közül költeményei mellett legértékesebb *Răzvan și Vidra* radandó értékű számos irodalomkritika (1867) c. vers történeti drámája. Makai tanulmánya is. (Mh. 1907. augusztus 25. Cimpina) — Magyarul 1884 óta jelennek meg írásai (*Az uralkodás kezdetén* — részlet verses drámájából: *Koszorú* 1884. 165—166), újabban A Román Irodalom Kis Tükre II. kötetében; *Răzvan és Vidra*, 1959; 1967; a Hasdeuról szóló írások kö-

zül: Putnoky Miklós: *Az Etymologicum Magnum Romaniae és az összehasonlító nyelvészet jelene Romániában*. Bp. 1887; Pavel Constantin: *Hasdeu-Petriceicu Bogdan mint nyelvész*. Nv 1904. — M. 68. 10. 18. Jordáky: A szociográfiai felmérések módszerei.

Február 27.

— 25 éve, 1948: Megalakul a Frontul Democratiei Populare — a Népi Demokrácia Frontja.

— 30 éve, 1943-ban halt meg SALAMON Ernő költő, újságíró, a romániai magyar költészet, a romániai kommunista mozgalom kiemelkedő személyisége, antifasiszta harcos. (Sz. 1912. május 15. Gyergyószentmiklós) — M 68. 4. 5. *A kőbe költözött poéta* (1968. február 25-i szoboravatásról); 72. 4. 14. Járai: Csíki tájakon. *A költő szobránál*; 72. 4. 59.

Február 28.

— 25 éve, 1948: Az utolsó angol csapatok kivonulása Indiából, az angol gyarmati uralom vége.

— 110 éve, 1863-ban született Dr. Gheorghe MARINESCU román tudós, világhírű ideggyógyász, a román ideggyógyászati iskola megalapozója. (Mh. 1938. május 14.)

— 440 éve, 1538-ban Montaigne kastélyban (Périgord) született Michel Eyquem de MONTAIGNE francia író, pedagógus, szkeptikus bölcselemelő, 1580—1588-ban kiadott *Essais* c. háromkötetes művével az esszé műfaj megalapítója. Műve szellemes elmélkedés a legkülönbözőbb témákról; gazdag élettapasztalatait a társalgás könnyed, mesterkéletlen nyelvén mondja el. A józan ész lázad fel benne kora terméketlen, előítéletekkel teljes tudáskossága ellen. Írásával a szabad kritikai szellemnek, a tudományos fejlődésnek lett előmozdítója. A modern pedagógia egyik alapvetőjének is tekinthető, aki az emlékezet helyett az ítélőképesség fejlesztését javasolja, a gyermekeknek utazások során való ismeret- és tapasztalatszerzését, társaságban beszélgetését tartja fontosnak. (Mh. 1592. szept. 13. Bordeaux) — M 72. 7. 60. — (BA)

(Folytatás az 50. lapról)

58. *Tolvaj huszár* (Demián)

59. *Véres napokról álmodom* (Márkos)

60. *Zöldleveles, fehér virágos akáca* (Nemes)

Nyomatásban, illetőleg sokszorosított formában majdnem negyven mű jelent meg, a többi kéziratban maradt (a könyvészeti adatokat az érdeklődő megtalálja a Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények Petőfi-számában, 1973).

E művek stílusa félszázad zenei fejlődését tükrözi. Fügyelmen kívül hagyva az egyes pályázatokra beküldött rész-

ben ismeretlen, részben félszeg kísérletek csoportját, megállapíthatjuk, hogy az út az utóromantika nyelvi készletének halványabb vagy sikerültebb alkalmazásától a népi zene elemeinek bevonásával színezett darabokon át vezet korunk modern lehetőségeinek felhasználásával alkotott értékes művekig. Ez utóbbiak minden bizonnyal megtalálják helyüket előadóink, kórusaink, intézményeink műsoraiban s ápolni fogják Petőfi költésze iránti tiszteletünket és szeretetünket.

BENKŐ ANDRÁS